

APSTIPRINĀTS
ar Izglītības un zinātnes ministrijas
2003. gada 7. janvāra
rīkojumu Nr. 6

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0146

Profesija

Māsa

Kvalifikācijas līmenis

4

Nodarbinātības apraksts

Māsa strādā veselības aprūpes iestādēs un sabiedrībā veselības jomā, vai arī kā pašnodarbināta persona, patstāvīgi veicot pacientu aprūpi, piedaloties ārstniecībā, vadot pacientu aprūpes darbu, izglītojot pacientus, viņu ģimenes locekļus, aprūpes komandas locekļus un sabiedrību. Māsa veicina savas profesijas un aprūpes darba attīstību, nepārtraukti pilnveido savas zināšanas un prasmes.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Plāno aprūpi pacientiem un viņu ģimenēm.	1.1. Veic pacienta novērtēšanu - sistemātisku datu apkopošanu par pacienta veselības stāvokli, attieksmi pret veselību, iepriekšējām veselības problēmām un ar tām saistīto pieredzi. 1.2. Veic pacienta sāpju novērtēšanu atbilstoši sāpju skalām. 1.3. Novērtē pacienta pašaprūpes līmeni. 1.4. Novērtē pieejamos resursus pacienta vajadzību apmierināšanai (cilvēkresursi, aprūpes komandas darbinieku prasmes, aprīkojums, laiks, u.c.). 1.5. Novērtē pacienta atbildes reakcijas uz esošiem vai iespējamiem veselības traucējumiem, kā arī uz ārstēšanu vai izmeklēšanu un formulē aprūpes problēmas. 1.6. Izveido individuālu aprūpes plānu, kas nodrošina pacienta veselības problēmu novēršanu vai mazināšanu, nosakot prioritārās aprūpes problēmas, gaidāmos iznākumus (aprūpes mērķus), plānojot veicamās darbības. 1.7. Iesaista pacientu, viņa ģimeni lēmumu pieņemšanā par viņa veselības aprūpi. 1.8. Veic pacienta vides novērtēšanu. 1.9. Nosaka pasākumus pacienta drošas vides nodrošināšanai un plāno šo pasākumu veikšanu. 1.10. Dokumentē pacienta novērtēšanas datus, izvirzītās aprūpes problēmas, plānotās aprūpes darbības.
2. Sniedz aprūpi pacientiem.	2.1. Veic aprūpes darbības, kas nodrošina pacienta vajadzību pēc skābekļa un adekvātu audu perfūziju. 2.2. Veic aprūpes darbības, kas nodrošina pacienta vajadzību pēc šķidruma uzņemšanas. 2.3. Veic aprūpes darbības, kas nodrošina pacienta vajadzību pēc urīna izvadīšanas. 2.4. Veic aprūpes darbības, kas nodrošina pacienta vajadzību pēc barības uzņemšanas. 2.5. Veic aprūpes darbības, kas nodrošina pacienta vajadzību pēc zarnu satura izvadīšanas. 2.6. Veic aprūpes darbības, kas nodrošina pacienta vajadzību pēc izvadīšanas procesiem caur ādu. 2.7. Veic aprūpes darbības, kas nodrošina normālu ķermeņa temperatūras uzturēšanu. 2.8. Veic aprūpes darbības, kas nodrošina pacienta vajadzības viņa imobilitātes un izteiktas pašaprūpes nespējas gadījumā. 2.9. Veic aprūpes darbības, kas nodrošina pacienta vajadzību pēc ādas un audu integritātes (veseluma). 2.10. Veic aprūpes darbības, kas nodrošina pacienta vajadzību pēc atpūtas, miega, aktivitātēm. 2.11. Veic aprūpes darbības, kas nodrošina pacienta vajadzību pēc drošības un aizsardzību.

	<p>2.12. Veic aprūpes darbības, kas nodrošina pacienta vajadzību pēc sapratnes, garīga atbalsta, pašvērtības.</p> <p>2.13. Veic aprūpes darbības, kas nodrošina pacienta vajadzību pēc psihosociāla atbalsta un psihosociālas neatkarības.</p> <p>2.14. Precīzi un koncentrēti dokumentē pacienta reakciju uz aprūpes pasākumiem, lai noteiktu sniegto aprūpes pasākumu efektivitāti.</p> <p>2.15. Veic un organizē pasākumus pacienta un personāla drošas vides nodrošināšanai un uzlabošanai.</p> <p>2.16. Veic infekciju novērošanas un ierobežošanas pasākumus aprūpes darbā.</p> <p>2.17. Veic, organizē un nodrošina piesardzības pasākumus darbā ar bioloģiski bīstamajiem materiāliem - ķīmioterapeitiskie līdzekļi, radioaktīvie materiāli, potenciāli infekciozi organisma atdalījumi u.c.</p> <p>2.18. Veic pacienta komfortu nodrošinošos pasākumus.</p> <p>2.19. Veicina pacienta pašaprūpes spējas, apmācot un iesaistot viņu un viņa ģimenes locekļus visos aprūpes pasākumos.</p> <p>2.20. Veic aprūpes darbības, kas nodrošina pacienta vajadzību pēc sāpju novēršanas.</p> <p>2.21. Veic palliatīvo aprūpi un mirstoša pacienta aprūpi.</p> <p>2.22. Nodrošina miruša cilvēka pēc nāves aprūpi.</p> <p>2.23. Dokumentē katrā aprūpes procesa posmā padarīto darbu, nodrošina informācijas pieejamību un paziņošanu aprūpē iesaistītam personālam.</p>
<p>3. Izvērtē pacientu aprūpes rezultātus.</p>	<p>3.1. Veic aprūpes pasākumu efektivitātes novērtējumu atbilstoši pacienta stāvokļa smagumam.</p> <p>3.2. Apkopo aprūpes plāna datus, lai novērtētu aprūpes rezultātus un nepieciešamību mainīt aprūpes plānu.</p> <p>3.3. Salīdzina pacienta izturēšanos ar paredzēto, lai noteiktu, cik daudz no ieplānotā ir sasniegts.</p> <p>3.4. Iesaista pacientu, viņa ģimeni un draugus, aprūpes komandas locekļus un citu medicīnisko personālu izvērtēšanas procesā.</p> <p>3.5. Norāda nepieciešamās izmaiņas mērķos un aprūpes plānā.</p> <p>3.6. Izvērtē pacienta vides uzlabošanas pasākumu efektivitāti, aprūpes komandas darba kvalitāti.</p> <p>3.7. Veic izmaiņas aprūpes plānā, ja plānotais rezultāts nav sasniegts.</p>
<p>4. Nodrošina hospitalizētu un ambulatoru pacientu uzraudzību.</p>	<p>4.1. Novēro pacienta orgānu un sistēmu funkcionālo stāvokli, kas nodrošina potenciālu komplikāciju paredzēšanu, novērošanu, atklāšanu un vadīšanu.</p> <p>4.2. Novēro pacientu somātisko stāvokli elpošanas sistēmas traucējumu gadījumā un novērtē tā dinamiku diagnostisko un ārstniecisko procedūru rezultātā.</p> <p>4.3. Novēro pacientu somātisko stāvokli asinsrites sistēmas traucējumu gadījumā un novērtē tā dinamiku diagnostisko un ārstniecisko procedūru rezultātā.</p>

	<p>4.4. Novēro pacientu somātisko stāvokli uropoētiskās sistēmas traucējumu gadījumā un novērtē tā dinamiku diagnostisko un ārstniecisko procedūru rezultātā.</p> <p>4.5. Novēro pacientu somātisko stāvokli nervu sistēmas traucējumu gadījumā un novērtē tā dinamiku diagnostisko un ārstniecisko procedūru rezultātā.</p> <p>4.6. Novēro pacientu somātisko stāvokli maņu orgānu traucējumu gadījumā un novērtē tā dinamiku diagnostisko un ārstniecisko procedūru rezultātā.</p> <p>4.7. Novēro pacientu somātisko stāvokli reproduktīvās sistēmas traucējumu gadījumā un novērtē tā dinamiku diagnostisko un ārstniecisko procedūru rezultātā.</p> <p>4.8. Novēro pacientu somātisko stāvokli metabolās un endokrīnās sistēmas traucējumu gadījumā un novērtē tā dinamiku diagnostisko un ārstniecisko procedūru rezultātā.</p> <p>4.9. Novēro pacientu somātisko stāvokli infekcioza rakstura traucējumu gadījumā un novērtē tā dinamiku diagnostisko un ārstniecisko procedūru rezultātā.</p> <p>4.10. Novēro pacientu somātisko stāvokli ādas un seksuāli transmisīvo saslimšanu izraisīto traucējumu gadījumā un novērtē tā dinamiku diagnostisko un ārstniecisko procedūru rezultātā.</p> <p>4.11. Novēro pacientu somātisko stāvokli asinsrades sistēmas traucējumu gadījumā un novērtē tā dinamiku diagnostisko un ārstniecisko procedūru rezultātā.</p> <p>4.12. Novēro pacientu somātisko stāvokli kustību un balsta sistēmas traucējumu gadījumā un novērtē tā dinamiku diagnostisko un ārstniecisko procedūru rezultātā.</p> <p>4.13. Novēro pacientu somātisko stāvokli traumas izraisīto traucējumu gadījumā un novērtē tā dinamiku diagnostisko un ārstniecisko procedūru rezultātā.</p> <p>4.14. Novēro pacientu somātisko stāvokli apdegumu, saindēšanās un citu eksogēnu bojājumu izraisīto traucējumu gadījumā un novērtē tā dinamiku diagnostisko un ārstniecisko procedūru rezultātā.</p> <p>4.15. Dokumentē pacientu orgānu un sistēmu funkcionālā stāvokļa novērtējuma rezultātus, to dinamiku.</p>
<p>5. Nodrošina precīzu un drošu medikamentu saņemšanu hospitalizētiem un ambulatoriem pacientiem.</p>	<p>5.1. Sagatavo konkrēto pacientam nozīmēto medikamentu, pārbauda medikamentu lietošanas noteikumus dažādās situācijās.</p> <p>5.2. Informē pacientu par konkrētā medikamenta farmakoloģisko iedarbību, lietošanas nosacījumiem, tā mijiedarbību ar uzturu, baudvielām, iespējamām blaknēm, pasākumiem nevēlamo efektu samazināšanai.</p> <p>5.3. Veic nozīmētā medikamenta ievadīšanu enterāli (iekšķīgi un taisnajā zarnā).</p> <p>5.4. Veic nozīmētā medikamenta ievadīšanu parenterāli (muskulī; ādā; zemādā; intratraheāli, urīnpūslī).</p>

	<p>5.5. Nodrošina intravenozo pieeju ar adatu un perifēro venozo katetru un veic medikamenta ievadīšanu intravenozi, izmantojot dažādu aprīkojumu.</p> <p>5.6. Veic nozīmētā medikamenta ievadīšanu acs konjunktīvas maisā, ausīs, degunā, makstī, caur ādu.</p> <p>5.7. Novērtē agrīno un vēlīno pacienta reakciju pēc medikamenta ievadīšanas.</p> <p>5.8. Veic medikamentu aprītes - pasūtīšana, uzskaitē, uzglabāšana, izlietošana, norakstīšana - dokumentēšanu.</p>
<p>6. Nodrošina nozīmēto diagnostisko un ārstniecisko procedūru veikšanu hospitalizētiem un ambulatoriem pacientiem.</p>	<p>6.1. Nosaka pacienta vitālos un antropometriskos rādītājus.</p> <p>6.2. Veic precīzu asins paraugu savākšanu laboratorisko izmeklējumu veikšanai, nodrošina to sagatavošanu transportēšanai un organizē pareizu transportēšanu.</p> <p>6.3. Veic precīzu urīna, feču, krēpu paraugu savākšanu laboratorisko izmeklējumu veikšanai, nodrošina to sagatavošanu transportēšanai un organizē pareizu transportēšanu.</p> <p>6.4. Veic pacienta sagatavošanu diagnostiskajām un ārstnieciskām procedūrām un izmeklēšanām.</p> <p>6.5. Veic pacientu izglītošanu par dažādu izmeklējamo materiālu pareizu savākšanu.</p> <p>6.6. Veic procedūras, kas saistītas ar gremošanas traktu (zondēšana, klizmošana, zarnu stomas aprūpe, pacienta barošana caur zondi u.c.).</p> <p>6.7. Veic procedūras, kas saistītas ar uroģenitālo sistēmu (katetrizācijas, skalošanas, urostomas kopšana u.c.).</p> <p>6.8. Veic nozīmēto acu, ausu, deguna skalošanu, kopšanu.</p> <p>6.9. Veic procedūras, kas iedarbojas uz asinsriti (kompreses, termofori, plāksteri, u.c.).</p> <p>6.10. Veic skābekļa terapiju.</p> <p>6.11. Veic šķidruma līdzsvara mērījumus (pacienta svēršana, uzņemtā, izdalītā šķidruma mērīšana u.c.).</p> <p>6.12. Veic pacienta traheostomas kopšanu (sekrēta atsūkšana, pārsēja maiņa, medikamentu ievadīšana trahejā).</p> <p>6.13. Piedalās rehabilitācijas pasākumu veikšanā pacienta veselības atjaunošanai vai stabilizēšanai.</p> <p>6.14. Veic pacientu aprūpi ķimioterapijas lietošanas laikā un pēc tās.</p> <p>6.15. Veic pacientu aprūpi staru terapijas veikšanas laikā un pēc tās.</p> <p>6.16. Veic pacientu aprūpi imūnterapijas lietošanas laikā un pēc tās.</p> <p>6.17. Veic pacientu izglītošanu dažādu veselību uzturošo procedūru veikšanā – glikozes līmeņa uzraudzība un insulīna pašinjekcijas, stoma kopšana u.c.</p> <p>6.18. Veic saderināto asiņu pārlišanas procedūru.</p> <p>6.19. Veic nozīmēto un izpildīto aprūpes pasākumu dokumentēšanu, saistībā ar diagnostiskajām un ārstnieciskajām procedūrām.</p>

<p>7. Nodrošina nozīmēto ķirurģisko procedūru izpildi hospitalizētiem un ambulatoriem pacientiem.</p>	<p>7.1. Veic pacienta sagatavošanu akūtām vai plāna operācijām. 7.2. Veic ķirurģiskā instrumentārija un materiālu sagatavošanu sterilizācijai, sterilizāciju, uzglabāšanu. 7.3. Sagatavo vidi, personālu un aprīkojumu ķirurģiskajām procedūrām un operācijām. 7.4. Asistē ārstam ķirurģisko procedūru un operācijas izpildes laikā. 7.5. Veic brūču aprūpi - brūces apkopšana, skalošana, tamponēšana, pārsēju uzlikšana u.c. 7.6. Veic nozīmēto pacienta ķirurģisko imobilizāciju. 7.7. Veic pacientu pēcoperācijas aprūpi. 7.8. Veic nozīmēto un izpildīto ķirurģisko procedūru dokumentēšanu.</p>
<p>8. Nodrošina bērniem nepieciešamo specifisko aprūpi un ārstnieciskās procedūras.</p>	<p>8.1. Veic zīdaiņa veselības stāvokļa un fiziskās attīstības novērtēšanu, aprūpes vajadzību noteikšanu, vajadzību apmierināšanas organizēšanu, rezultātu izvērtēšanu. 8.2. Veic mazbērna un pirmsskolas vecuma bērna veselības stāvokļa un fiziskās attīstības novērtēšanu, aprūpes vajadzību noteikšanu, vajadzību apmierināšanas organizēšanu, rezultātu izvērtēšanu. 8.3. Veic skolas vecuma bērna veselības stāvokļa un fiziskās attīstības novērtēšanu, aprūpes vajadzību noteikšanu, vajadzību apmierināšanas organizēšanu, rezultātu izvērtēšanu. 8.4. Veic pusaudža veselības stāvokļa un fiziskās attīstības novērtēšanu, aprūpes vajadzību noteikšanu, vajadzību apmierināšanas organizēšanu, rezultātu izvērtēšanu. 8.5. Veic ārējās vides riska faktoru, kas var apdraudēt bērna veselību un drošību, novērtēšanu, aprūpes vajadzību noteikšanu, vajadzību apmierināšanas organizēšanu, rezultātu izvērtēšanu. 8.6. Nodrošina profilaktisko vakcināciju bērniem. 8.7. Veic aprūpes pasākumus bērnam ar drudzi, dehidratāciju un citās akūtās situācijās. 8.8. Veic nozīmēto medikamentu ievadīšanu atbilstoši bērna vecuma īpatnībām, informējot bērnu un viņa vecākus. 8.9. Novērtē bērna orgānu un sistēmu funkcionālo stāvokli somātiska, infekcioza, mentāla rakstura saslimšanu izraisītu traucējumu gadījumā, novērtē tā dinamiku, kas nodrošina potenciālu komplikāciju paredzēšanu, novērošanu, atklāšanu un vadīšanu. 8.10. Veic hospitalizētu, slimu bērnu un viņu ģimenes psihosociālo aprūpi. 8.11. Izglīto bērnu un viņa ģimeni saistībā ar pacienta vajadzībām un aprūpes darbībām. 8.12. Dokumentē attiecībā uz bērniem un viņu ģimeni veiktās aprūpes darbības un ārstnieciskās procedūras.</p>
<p>9. Nodrošina geriatriskiem pacientiem nepieciešamo specifisko aprūpi un ārstnieciskās procedūras.</p>	<p>9.1. Veic geriatrisku pacientu funkcionālā un psihosociālā stāvokļa novērtēšanu. 9.2. Veic pasākumus geriatrisku pacientu pašaprūpes spēju paaugstināšanai. 9.3. Veic pasākumus geriatrisku pacientu pamatvajadzību nodrošināšanai. 9.4. Veicina geriatrisku pacientu psihosociālo integrāciju sabiedrībā. 9.5. Dokumentē attiecībā uz geriatriskiem pacientiem un viņu ģimeni veiktās aprūpes darbības un ārstnieciskās procedūras.</p>

<p>10. Nodrošina pacientiem ar garīgiem traucējumiem nepieciešamo specifisko aprūpi un ārstnieciskās procedūras</p>	<p>10.1. Novērtē pacienta psihisko stāvokli un biopsihosociālās vajadzības.</p> <p>10.2. Nosaka pacienta esošās un potenciālās veselības problēmas saistībā ar garīgiem traucējumiem.</p> <p>10.3. Veic pacienta sociālpsihiatrisko aprūpi un piedalās pacienta rehabilitācijā.</p> <p>10.4. Veic pasākumus situācijas atrisināšanai, ja pacients grib kaitēt savai veselībai un dzīvībai, kā arī, ja viņš kļūst bīstams apkārtējiem.</p> <p>10.5. Sniedz neatliekamo palīdzību pacientam pie psihiska rakstura neatliekamajiem stāvokļiem.</p> <p>10.6. Dokumentē attiecībā uz garīgiem pacientiem un viņu ģimeni veiktās aprūpes darbības un ārstnieciskās procedūras.</p>
<p>11. Nodrošina sievietei grūtniecības, dzemdību un pēcdzemdību periodā nepieciešamo specifisko aprūpi un ārstnieciskās procedūras.</p>	<p>11.1. Veic sievietes perinatālo novērtēšanu.</p> <p>11.2. Veic grūtnieces un viņas ģimenes izglītošanu saistībā ar grūtniecību, dzemdībām un gaidāmo vecāku lomu.</p> <p>11.3. Veic aprūpes pasākumus grūtniecības izraisīto problēmu mazināšanai.</p> <p>11.4. Piedalās augļa nobrieduma pakāpes un veselības stāvokļa novērtēšanā.</p> <p>11.5. Piedalās sievietes novērtēšanā dzemdību perioda laikā.</p> <p>11.6. Piedalās sievietes novērtēšanā pēcdzemdību periodā</p> <p>11.7. Piedalās augļa novērtēšanā dzemdību periodu laikā.</p> <p>11.8. Veic pasākumus infekcijas novēršanai un drošības veicināšanai dzemdību sagatavošanas un norises laikā.</p> <p>11.9. Veic jaundzimušā novērtēšanu, aprūpes vajadzību noteikšanu, vajadzību apmierināšanas organizēšanu, rezultātu izvērtēšanu.</p> <p>11.10. Izglīto jaundzimušā māti par krūts barošanu.</p> <p>11.11. Izglīto jaundzimušā māti un ģimeni par bērna psihomotorās attīstības posmiem, tos ietekmējošajiem faktoriem.</p> <p>11.12. Dokumentē sievietes, augļa un bērna aprūpē iegūtos datus un veiktās aprūpes darbības.</p>

<p>12. Nodrošina neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanu.</p>	<p>12.1. Veic kardiopulmonālo reanimāciju pieaugušajiem vai bērniem kritiskā situācijā.</p> <p>12.2. Veic elpošanas nodrošināšanu (ABC etapā, Heimliha paņēmienu lietošana, elpināšana ar palīgaprīkojumu).</p> <p>12.3. Sniedz neatliekamo palīdzību pacientiem asistolijas un ventrikulu fibrillācijas gadījumā.</p> <p>12.4. Sniedz neatliekamo palīdzību pacientiem ar sāpēm krūtīs (stenokardija, miokarda infarkts, perikardīts u.c.).</p> <p>12.5. Sniedz neatliekamo palīdzību pacientiem ar akūtu elpas trūkumu (bronhiālās astmas lēkme, kardiālās astmas lēkme un plaušu tūska, plaušu artērijas trombembolija)</p> <p>12.6. Sniedz neatliekamo palīdzību pacientiem ar akūtām sāpēm vēderā (kuņģa čūlas perforācija, akūts pankreatīts, vēdera aortas atslāņošanās, apendicīts, peritonīts, u.c.)</p> <p>12.7. Sniedz neatliekamo palīdzību pacientiem komas gadījumā (traumatiska un netraumātiska cerebrāla koma, cukura diabēta komas, aknu un urēmiskā koma, alkohola un medikamentu izraisīta koma u.c.).</p> <p>12.8. Sniedz neatliekamo palīdzību pacientiem šoka gadījumā (hipovolēmiskais šoks, kardiogēnais šoks, anafilaktiskais šoks).</p> <p>12.9. Sniedz neatliekamo palīdzību zīdaiņiem un bērniem kritiskās situācijās (krampji, elpas trūkums, hipovolēmijas gadījumā, saindēšanās u.c.).</p> <p>12.10. Iesaistās cietušo primārajā apskatē un šķirošanā katastrofu gadījumā (vitālo funkciju novērtēšana, atjaunošana un uzturēšana, papildus ievainojumu novēršana, sagatavošana transportēšanai uz slimnīcu).</p> <p>12.11. Veic asiņošanas apturēšanas pasākumus pacientiem traumām (arī politraumu) gadījumā.</p> <p>12.12. Veic transporta imobilizāciju ar piemērotām imobilizācijas metodēm pacientiem traumām un politraumu gadījumā.</p> <p>12.13. Lieto individuālās aizsardzības līdzekļus toksikoloģisku, radioloģisku katastrofu gadījumā.</p> <p>12.14. Sniedz neatliekamo palīdzību pacientiem, kas cietuši dažādu vielu toksiskas iedarbības rezultātā (dekontaminācijas pasākumi, toksisko vielu eliminācijas metodes, antidotu terapija, vitālo funkciju uzturēšana u.c.)</p> <p>12.15. Sniedz neatliekamo palīdzību pacientiem, kas cietuši radioloģiskas iedarbības rezultātā (dekontaminācijas pasākumi, vitālo funkciju uzturēšana u.c.).</p> <p>12.16. Sniedz neatliekamo palīdzību pacientiem, kas cietuši no apkārtējās vides izraisītiem smagiem veselības traucējumiem (pārkaršana, apsaldējumi, hipotermija, saindēšanās, kukaiņu un dzīvnieku kodumi, elektrotrauma, vardarbība u.c.)</p> <p>12.17. Sniedz neatliekamo palīdzību grūtniecības un dzemdību laikā sievietei un bērnam (pre-eklampsija, eklampsija, jaundzimušā asfiksija, u.c.)</p> <p>12.18. Ievēro normatīvos aktus, kuri nosaka māsas darbību katastrofu un neatliekamo situāciju gadījumā.</p> <p>12.19. Dokumentē iegūtos datus, sniegto palīdzību un pacienta stāvokļa dinamiku neatliekamajās situācijās.</p>
--	---

<p>13. Nodrošina profilaktisko pasākumu veikšanu</p>	<p>13.1. Novērtē pacienta, viņa ģimenes zināšanas par veselības veicināšanu un saglabāšanu.</p> <p>13.2. Izstrādā, sadarībā ar citiem aprūpes komandas locekļiem, veselību veicinošu un uzturošu izglītības programmu konkrētai situācijai.</p> <p>13.3. Izglīto pacientu, viņa ģimeni par veselību veicinošu un saglabājošu aktivitāšu nepieciešamību (kaitīgu paradumu atmešana, ēšanas paradumu pārskatīšana, fizisko aktivitāšu tradīcijas ģimenē, īpaša piesardzība to saslimšanu aspektā, kuras ģimenē ir iedzimtas – cukura diabēts, ateroskleroze u.c.).</p> <p>13.4. Veic veselību veicinošu un uzturošu pasākumu organizēšanu (vingrošana, norūdīšana, peldēšana, u.t.t.)</p> <p>13.5. Izglīto pacientu un viņa ģimeni par psihoemocionālo faktoru ietekmi uz veselību.</p> <p>13.6. Veic nozīmētās profilaktiskās vakcinācijas pacientiem.</p> <p>13.7. Veic izskaidrojošu darbu pacientiem, kuri strādā kaitīgos vides apstākļos (rūpnieciskie faktori, lauksaimniecības ķīmija, bioloģiskie faktori, u.t.t.).</p> <p>13.8. Veic nozīmētos sekundārās profilakses pasākumus (samazinot konkrētas saslimšanas ietekmi uz pacienta dzīves kvalitāti).</p> <p>13.9. Veic nozīmētos terciārās profilakses pasākumus</p> <p>13.10. Izvērtē un dokumentē pacientu kompetences un rīcības dinamiku veselību veicinošajos un uzturošajos jautājumos.</p>
<p>14. Nodrošina higiēnas procedūru izpildi, iesaistot personālu un citus ģimenes / sabiedrības locekļus</p>	<p>14.1. Nodrošina pacienta apmatojuma higiēnisko aprūpi.</p> <p>14.2. Nodrošina pacienta starpenes higiēnisko aprūpi.</p> <p>14.3. Nodrošina pacienta pēdu un nagu kopšanu.</p> <p>14.4. Nodrošina pacienta mutes, acu, ausu, deguna kopšanas procedūras.</p> <p>14.5. Veic pacienta izgulējumu profilaksi.</p> <p>14.6. Nodrošina dezinfekcijas un deratizācijas pasākumus.</p> <p>14.7. Nodrošina specifiskās higiēniskās procedūras pacientam ar kašķi.</p> <p>14.8. Veic specifiskās higiēniskās procedūras pacientam ar pedikulozi.</p> <p>14.9. Veic izolācijas nodrošināšanas pasākumus dažādu infekciju gadījumā.</p> <p>14.10. Nodrošina pacienta izdalījumu savākšanu.</p> <p>14.11. Nodrošina drošu pacienta pārvietošanu.</p> <p>14.12. Dokumentē higiēnas procedūru pacientam vai videi izpildi.</p>
<p>15. Uztur drošu darba vidi</p>	<p>15.1. Novērtē māsas un citu aprūpes darba dalībnieku veselības apdraudējumu saistībā ar smagumu celšanu un pārvietošanu (guļoši pacienti, aparatūra, konteineri u.c.).</p> <p>15.2. Veic pasākumus, lai nodrošinātu drošu pacientu, aparatūras, konteineru celšanu un pārvietošanu (izglītošana, palīgierīču nodrošināšana).</p> <p>15.3. Novērtē māsas un citu aprūpes darba dalībnieku veselības apdraudējumu saistībā ar toksiskām ķīmikālijām – dezinfekcijas līdzekļi un šķīdinātāji, anestēzijas gāzu pārpalikums, medikamenti, citotoksiskie medikamenti u.c.</p>

	<p>15.4. Veic pasākumus, lai nodrošinātu aprūpes komandas darbinieku aizsardzību, darbā ar toksiskām ķīmiskām vielām.</p> <p>15.5. Novērtē māsas un citu aprūpes darba dalībnieku veselības apdraudējumu saistībā ar mikrobioloģiskajiem riska faktoriem.</p> <p>15.6. Veic pasākumus, lai nodrošinātu aprūpes komandas darbinieku aizsardzību, darbā ar mikrobioloģiskajiem riska faktoriem.</p> <p>15.7. Novērtē māsas un citu aprūpes darba dalībnieku veselības apdraudējumu saistībā ar radioaktīvo starojumu un radioaktīviem izotopiem.</p> <p>15.8. Veic pasākumus, lai nodrošinātu aprūpes komandas darbinieku aizsardzību, darbā ar radioaktīvo starojumu un radioaktīviem izotopiem.</p> <p>15.9. Novērtē māsas un citu aprūpes darba dalībnieku veselības apdraudējumu saistībā ar stresogēniem faktoriem – maiņu darbs, nakts darbs, pastāvīga atbildība, saskarsmes problēmas.</p> <p>15.10. Veic pasākumus, lai pēc iespējas samazinātu stresogēno faktoru iedarbību uz māsu un citiem aprūpes komandas dalībniekiem.</p> <p>15.11. Novērtē māsas un citu aprūpes darba dalībnieku drošības apdraudējumu saistībā ar darbu teritoriālajā iecirknī – nikni suni, slikti ceļi, iereibuši vai agresīvi cilvēki.</p> <p>15.12. Veic pasākumus, lai pēc iespējas samazinātu drošības apdraudējumu saistībā ar darbu teritoriālajā iecirknī.</p>
16. Vada aprūpes komandas darbu	<p>16.1. Novērtē indivīdu, ģimeņu, grupu vajadzības konkrētā situācijā un apzina nepieciešamos un pieejamos resursus šo vajadzību apmierināšanai.</p> <p>16.2. Izvērtē pacienta vajadzības atbilstoši komandas dalībnieka veicamajiem pienākumiem (māsa, māsas palīgs, sociālais darbinieks, fizioterapeits, ārsts, u.c.).</p> <p>16.3. Nodrošina aprūpes darbību vadību saskaņā ar pacientu vajadzību prioritātēm.</p> <p>16.4. Nodrošina aprūpes darbam nepieciešamos resursus (personāls, materiālie resursi, telpas u.c.).</p> <p>16.5. Uztic aprūpes darba uzdevumus citiem aprūpes komandas dalībniekiem un sniedz atbalstu viņiem šā darba veikšanai.</p> <p>16.6. Izmanto kultūras, ētikas un profesionālos principus aprūpes darba vadīšanā.</p> <p>16.7. Plāno aprūpes komandas darbu.</p> <p>16.8. Nodrošina izglītojošus pasākumus aprūpes komandas dalībniekiem.</p> <p>16.9. Izvērtē aprūpes komandas darbu.</p> <p>16.10. Ievēro multidisciplinārās komandas darba principus.</p> <p>16.11. Dokumentē aprūpes komandas darba rezultātus.</p>

<p>17. Izglīto pacientu, viņa ģimenes locekļus un sabiedrību par veselības uzturēšanu, veicināšanu, saglabāšanu.</p>	<p>17.1. Novērtē pacienta zināšanas un iemaņas par veselības saglabāšanu un atjaunošanu.</p> <p>17.2. Novērtē pacienta mācīšanās spējas saistībā ar viņa veselības stāvokli.</p> <p>17.3. Sagatavo pacientam atbilstošu izglītojošu informāciju veselības veicināšanas jautājumos.</p> <p>17.4. Veic pacienta izglītošanu veselības veicināšanas jomā, pielietojot pacienta mācīšanās spējai atbalstošas mācību metodes</p> <p>17.5. Novērtē pacienta zināšanu un iemaņu dinamiku par veselības saglabāšanu un atjaunošanu izglītojošo aktivitāšu rezultātā.</p> <p>17.6. Plāno, realizē un novērtē izglītojošus pasākumus profilaktiskās potēšanas nepieciešamības un iespēju popularizēšanai.</p> <p>17.7. Plāno, realizē un novērtē izglītojošus pasākumus aprūpes un pašaprūpes veikšanai mājas apstākļos.</p> <p>17.8. Plāno, realizē un novērtē izglītojošus pasākumus drošas un efektīvas medikamentu lietošanas nodrošināšanai.</p> <p>17.9. Dokumentē izglītošanas darbu.</p>
<p>18. Izglīto aprūpes komandas dalībniekus un studentus par pacienta aprūpes jautājumiem.</p>	<p>18.1. Novērtē izglītojamo zināšanas un iemaņas par konkrētā aprūpes darba aspektiem.</p> <p>18.2. Nosaka izglītošanas mērķus, atkarībā no sākumsituācijas, mācību procesa plānotā rezultāta un mātai pieejamajiem resursiem.</p> <p>18.3. Sagatavo izglītošanas mērķiem atbilstošu izglītojošo materiālu.</p> <p>18.4. Realizē ar konkrētā aprūpes darba aspektu saistītās izglītojošās aktivitātes atbilstoši izglītojamo spējām.</p> <p>18.5. Izvērtē izglītojamo ar konkrētā aprūpes darba aspektu saistīto zināšanu un iemaņu dinamiku izglītošanas procesā un to atbilstību izvirzītajiem mērķiem.</p> <p>18.6. Dokumentē izglītojošās aktivitātes.</p>
<p>19. Veicina savas profesijas un aprūpes darba attīstību</p>	<p>19.1. Veic savu profesionālo darbību atbilstoši kompetences robežām.</p> <p>19.2. Ievēro profesionālās ētikas principus savā profesionālajā darbībā.</p> <p>19.3. Nodrošina pacienta tiesību ievērošanu aprūpes darbā:</p> <p>19.4. Ievēro māsu praksi reglamentējošos normatīvos aktus un praktizē saskaņā ar tiem.</p> <p>19.5. Spēj profesionāli pamatot veikto pacienta aprūpi.</p> <p>19.6. Apkopo un analizē aprūpes procesu raksturojošos skaitliskos datus, izmantojot informācijas tehnoloģijas.</p> <p>19.7. Piedalās veselības politikas veidošanas dažādos līmeņos.</p> <p>19.8. Organizē un veic pacientu aprūpes kvalitāti nodrošinošos pasākumus.</p> <p>19.9. Veicina un pielieto pozitīvas saskarsmes iemaņas aprūpes komandas darbā.</p> <p>19.10. Uztur savu profesionālo kompetenci to pierādāmi pilnveidojot.</p> <p>19.11. Izvērtē pacienta aprūpē pielietojamās medicīniskās tehnoloģijas, to atbilstību konkrētai situācijai.</p>

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi:

- fizikālie – smagumu (pacientu) celšana un pārvietošana; radioaktīvais starojums – Rtg, radioaktīvie izotopi;
- bioloģiskie – mikrobioloģiskie riska faktori – inficēti pacientu izdalījumi, asinis (HIV), hospitālā infekcija; bioloģiski aktīvas vielas, alergēni;
- ķīmiskie – darbs ar toksiskām ķīmiskām vielām – dezinfekcijas līdzekļi un šķīdinātāji, anestēzijas gāzu pārpalikums, medikamenti, citostātiskie līdzekļi u.c.
- sociālie - darbs teritoriālajā iecirknī – nikni suņi, slikti ceļi, iereibuši vai agresīvi cilvēki u.c.
- organizatoriskie – intelektuālā slodze lēmumu pieņemšanas procesā; komandas darbs, maiņu darbs, nakts darbs, pastāvīga spriedze darbā ar pacientu un viņa ģimeni; mentālo pacientu agresivitāte; darbs nelabvēlīgā un dažkārt agresīvā sociālā vidē.

Īpašas prasības atsevišķu uzdevumu veikšanai - nav

Prasmes

Kopīgās prasmes nozarē	Specifiskās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes un spējas
<ul style="list-style-type: none"> • Darboties saskaņā ar juridiskiem un ētiskiem pamatprincipiem • Noteikt prioritātes savā darbā • Veicināt un pielietot pozitīvas saskarsmes iemaņas aprūpes darbā • Sadarboties ar indivīdiem, ģimenēm • Sadarboties ar citiem veselības un sociālās aprūpes profesionāļiem un institūcijām • Radīt, uzturēt drošu veselības aprūpes darba vidi • Ievērot darba higiēnas un drošības prasības • Plānot savu darbību veselības aprūpes darba ietvaros • Piedalīties studentu / kolēģu profesionālajā pilnveidē • Prast ievērot konfidencialitāti 	<p>I Novērtēšana</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ievākt datus par pacientu / klientu (attieksme pret savu veselību, mērķi attiecībā uz savu veselību, augšana un attīstība, fizioloģiskais stāvoklis, emocionālais stāvoklis, kultūras, reliģiskais, sociāli ekonomiskais stāvoklis, ikdienas dzīves aktivitātes, saskarsmes spējas, pacienta fiziskā, garīgā un sociālā vide). • Analizēt pacienta aprūpei nepieciešamos personāla un materiālos līdzekļus. • Lietot subjektīvās un objektīvās izmeklēšanas, diagnostikas metodes (intervija, apskate, palpācija, perkusija, auskultācija, monitorēšana, mērījumi) • Novērot: <ul style="list-style-type: none"> - pacienta vitālos un antropometriskos rādītājus; - pacienta orgānu un sistēmu funkcionālo stāvokli potenciālo komplikāciju atklāšanai un vadīšanai; - bērna orgānu un sistēmu funkcionālo stāvokli, novērtēt tā dinamiku, komplikāciju atklāšanai un vadīšanai; - organisma šķidruma līdzsvara rādītājus (pacienta svars, uzņemtā, izdalītā šķidruma daudzums u.c.). • Novērtēt: <ul style="list-style-type: none"> - pacienta funkcijas un vajadzības– fizioloģiskās, garīgās un sociālās; - pacienta atbildes reakcijas uz esošiem vai iespējamiem veselības traucējumiem, kā arī uz aprūpi, ārstēšanu vai izmeklēšanu; - pacienta sāpju līmeni atbilstoši sāpju skalām; - pacienta pašaprūpes līmeni; 	<ul style="list-style-type: none"> • Lietot verbālās un neverbālās saskarsmes metodes • Uzņemties atbildību par profesionālo darbību • Spēt kritiski domāt un risināt problēmas • Vākt un analizēt informāciju • Strādāt ar datoru – Word, Excel programmās • Skaidri un precīzi apkopot un sniegt iegūto informāciju • Analizēt un dokumentēt datus • Līdzdarboties komandas darbā • Ievērot multidisciplinārās komandas darba principus

<p>veselības aprūpes darbā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izmantot kultūras, ētikas un profesionālos principus veselības aprūpes darbā • Ievērot savas profesionālās lomas un kompetences robežas. • Uzturēt savu profesionālo kompetenci 	<ul style="list-style-type: none"> - agrīno un vēlīno pacienta reakciju pēc medikamenta ievadīšanas; - jaundzimušā, zīdaiņa, mazbērna, skolas vecuma bērna, pusaudža aprūpes vajadzības, aprūpes rezultātus; - geriatrisku pacientu funkcionālo un psihosociālo stāvokli; - pacienta esošās un potenciālās veselības problēmas saistībā ar garīgiem traucējumiem; - sievietes perinatālo stāvokli; - māsas un citu aprūpes darba dalībnieku risku veselībai saistītu ar smagumu celšanu un pārvietošanu; - māsas un citu aprūpes darba dalībnieku risku veselībai saistītu ar toksisku vielu ietekmi; - māsas un citu aprūpes darba dalībnieku risku veselībai saistītu ar mikrobioloģisko faktoru ietekmi; - māsas un citu aprūpes darba dalībnieku risku veselībai saistītu ar radioaktīvo starojumu un radioaktīvo izotopu ietekmi; - māsas un citu aprūpes darba dalībnieku risku veselībai saistītu ar stresogēno faktoru ietekmi; - indivīdu, ģimeņu, grupu pamatvajadzības konkrētā situācijā un apzināt nepieciešamos un pieejamos resursus šo vajadzību apmierināšanai; - pacienta pamatvajadzību apmierināšanas iespējas atbilstoši komandas dalībnieku profesionālajai kompetencei; - aprūpes komandas darbu. • Formulēt aprūpes problēmas un saskaņot tās ar pacientu. • Veikt pacientu klasifikāciju pēc aprūpes līmeņiem • Plānot: <ul style="list-style-type: none"> - pacienta aprūpi atkarībā no viņa veselības stāvokļa; - izvirzīto aprūpes problēmu optimālos rezultātus, laiku to sasniegšanai un nepieciešamās darbības; - resursus efektīvai aprūpes plāna realizēšanai. - aprūpes komandas darbu. <p>II Realizēšana</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nodrošināt pacienta respiratorās funkcijas, lietojot: <ul style="list-style-type: none"> - sekrēta attīrīšanu no augšējiem elpošanas ceļiem; - skābekļa padevi; - metodes pacienta elpošanas un atklepošanas veicināšanai; - posturālo drenāžu; 	
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - orofaringeālo elpvadu un Ambu maisu; - traheostomas kopšanu (sekrēta atsūkšana, pārsēja maiņa, medikamentu ievadīšana trahejā) • Nodrošināt pacienta asins cirkulāciju un audu perfūziju, veicot: <ul style="list-style-type: none"> - asiņošanas pazīmju kontroli; - pacienta pozicionēšanu; - pacienta pārvietošanu; - pacienta aktivitāšu režīma noteikšanu un realizēšanu; - medikamentu ievadīšanu perifērajā un centrālajā vēnā; - saderināto asiņu pārļiešanas procedūru; - darbības, kas nodrošinātu pacienta vajadzību pēc šķidruma; - aukstuma un siltuma procedūras. • Nodrošināt audu integritāti, veicot: <ul style="list-style-type: none"> - ādas aprūpi; - brūču aprūpi; - izgulējumu profilakses pasākumus; - drenu aprūpes pasākumus. • Nodrošināt pacientu ar barības vielām, lietojot: <ul style="list-style-type: none"> - orālās ēdināšanas metodes; - diētas konsultācijas; - nazogastrālās vai orogastrālās zondes ievadīšanu, izņemšanu, barošanu caur tām; - barošanu caur gastrostomu. • Paaugstināt pacienta neatkarību, lietojot pašaprūpi veicinošus pasākumus. • Nodrošināt komfortu un higiēnu, veicot pacientam: <ul style="list-style-type: none"> - mazgāšanu, vannošānu; - gultas klāšanu, gultas un ķermeņa veļas maiņu; - mutes dobuma kopšanas procedūras un zobu protēžu kopšanu; - apmatojuma higiēnisko aprūpi; - starpenes higiēnisko aprūpi; - pēdu un nagu kopšanu; - specifiskās higiēniskās procedūras kašķa gadījumā; - specifiskās higiēniskās procedūras pedikulozes gadījumā; - izdalījumu savākšanu; - masāžas un stresu mazinošus pasākumus; - aukstuma un siltuma procedūras; - sāpju novērtēšanu un novēršanu; - nozīmēto acu, ausu, deguna skalošanu, kopšanu, acs protēzes un lēcu kopšanu. • Nodrošināt pacienta izvadīšanas procesus, veicot: 	
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - diētas kontroli un korekcijas; - drenu un kolektoru pielietošanu; - stomu kopšanu (zarnu stoma, urostoma); - klizmu un rektālo svecīšu pielietošanu; - urīnpūšļa katetrizāciju. • Nodrošināt pacientam atpūtas un aktivitāšu līdzsvaru. • Veicināt pacienta drošību, pielietojot: <ul style="list-style-type: none"> - aizsarglīdzekļus; - izolācijas pasākumus dažādu infekciju gadījumā; - pacienta apkārtējās vides riska faktoru novērtēšanu un novēršanu; - infekciju novērošanas un ierobežošanas pasākumus aprūpes darbā; - instrumentu, aprīkojuma un materiālu sagatavošanu sterilizācijai, sterilizāciju, uzglabāšanu; - vides, aprīkojuma un personāla sagatavošanu procedūrām un operācijām; - dezinfekcijas un sterilizācijas metodes - drošas pacienta pārvietošanas metodes. • Izmantot māsu ētikas un pacientu aprūpes teoriju principus. • Nodrošināt medikamentu ievadīšanu dažāda vecuma pacientiem: <ul style="list-style-type: none"> - sagatavot pacientam nozīmēto medikamentu; - informēt pacientu par medikamenta lietošanas nosacījumiem; - veikt nozīmētā medikamenta ievadīšanu enterāli; - veikt nozīmētā medikamenta ievadīšanu parenterāli (muskulī; ādā; zemādā; vēnā; trahejā, urīnpūslī); - veikt medikamenta ievadīšanu acs konjunktīvas maisā, ausīs, degunā, makstī, caur ādu. • Veikt precīzu asins paraugu un biopsijas materiālu savākšanu laboratorisko izmeklējumu veikšanai, nodrošināt to sagatavošanu transportēšanai un organizēt pareizu transportēšanu. • Nodrošināt precīzu urīna, feču, krēpu un spermas paraugu savākšanu, sagatavošanu transportēšanai, transportēšanu laboratorisko izmeklējumu veikšanai. • Veikt pacienta sagatavošanu diagnostiskajām, ārstnieciskām un izmeklēšanas procedūrām. • Veikt pacienta sagatavošanu akūtām vai plāna operācijām. • Asistēt ārstam ķirurģisko procedūru laikā. 	
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Nodrošināt pacientam nozīmēto imobilizāciju. • Nodrošināt neatliekamo medicīnisko palīdzību: <ul style="list-style-type: none"> - pacientam pie psihiska rakstura neatliekamajiem stāvokļiem - pacientiem asistolijas un ventrikulu fibrillācijas gadījumā; - pacientiem ar sāpēm krūtīs; - pacientiem ar akūtu elpas trūkumu; - pacientiem ar akūtām sāpēm vēderā; - pacientiem komas gadījumā; - pacientiem šoka gadījumā; - pacientiem, kas cietuši dažādu vielu toksiskas iedarbības rezultātā; - pacientiem, kas cietuši radioloģiskas iedarbības rezultātā; - pacientiem, kas cietuši no apkārtējās vides izraisītiem smagiem veselības traucējumiem; • Veikt kardiopulmonālo reanimāciju pieaugušajiem vai bērniem. • Veikt elpošanas nodrošināšanu (ABC etapā, Heimliha paņēmienu lietošana, elpināšana ar palīgaprīkojumu). • Veikt pacienta imobilizāciju transportēšanas laikā. • Veikt asiņošanas apturēšanas pasākumus pacientiem traumām gadījumā. • Sniegt neatliekamo palīdzību grūtniecības un dzemdību laikā sievietei un bērnam. • Veikt profilakses pasākumus. • Veikt aprūpes pasākumus grūtniecības izraisīto problēmu mazināšanai. • Veikt miruša cilvēka ķermeņa apkopi. • Uzturēt drošu darba vidi: <ul style="list-style-type: none"> - lietot individuālās aizsardzības līdzekļus toksikoloģisku, radioloģisku katastrofu gadījumā; - veikt pasākumus, lai nodrošinātu drošu pacientu, aparātūras, konteineru celšanu un pārvietošanu; - veikt pasākumus, lai nodrošinātu savu un aprūpes darbinieku aizsardzību, darbā ar mikrobioloģiskajiem riska faktoriem; - veikt pasākumus, lai nodrošinātu savu un aprūpes darbinieku aizsardzību, darbā ar toksiskām ķīmiskām vielām; - veikt pasākumus, lai nodrošinātu savu un aprūpes darbinieku aizsardzību, darbā ar radioaktīvo starojumu un radioaktīviem izotopiem; - veikt pasākumus, lai mazinātu stresogēno 	
--	--	--

	<p>faktoru iedarbību uz sevi un citiem aprūpes dalībniekiem.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Respektēt pacienta tiesības aprūpes darbā. • Ievērot māsu praksi reglamentējošos normatīvos aktus. • Spēt profesionāli pamatot veikto pacienta aprūpi. <p>III Izvērtēšana</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noteikt aprūpes procesa vēlamos un nevēlamos rezultātus. • Analizēt aprūpes procesā iegūtos rezultātus. • Izvērtēt aprūpes plāna efektivitāti. • Veikt nepieciešamās izmaiņas aprūpes plānā. <p>V Izglītošana</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veikt pacientu izglītošanu par dažādu izmeklējamo materiālu pareizu savākšanu. • Veikt pacientu izglītošanu dažādu veselību uzturošo procedūru veikšanā – glikozes līmeņa uzraudzība un insulīna pašinjekcijas, stomu kopšana u.c. • Izglītot bērnu un viņa ģimeni saistībā ar pacienta vajadzībām un aprūpes darbībām. • Veikt grūtnieces un viņas ģimenes izglītošanu ar grūtniecību, dzemdībām un gaidāmo vecāku lomu saistītos jautājumos. • Izglītot jaundzimušā māti par krūts barošanu, krūšu dziedzeru kopšanu. • Izglītot jaundzimušā ģimeni par bērna psihomotorās attīstības posmiem, tos ietekmējošajiem faktoriem. • Izglītot pacientu, viņa ģimeni par veselību veicinošu un saglabājošu aktivitāšu nepieciešamību. • Izglītot pacientu un viņa ģimeni par psihoemocionālo faktoru ietekmi uz veselību. • Veikt kaitīgos vides apstākļos strādājošu pacientu izglītošanu. • Organizēt izglītojošus pasākumus aprūpes komandas dalībniekiem. • Novērtēt pacienta zināšanas un iemaņas par veselības saglabāšanu un atjaunošanu. • Realizēt pacientam atbilstošas izglītojošas aktivitātes veselības veicināšanas jautājumos. • Plānot, realizēt un novērtēt izglītojošus pasākumus aprūpes un pašaprūpes veikšanai mājas apstākļos. • Plānot, realizēt un novērtēt izglītojošus pasākumus drošas un efektīvas medikamentu lietošanas nodrošināšanai. • Realizēt ar konkrētā aprūpes darba aspektu saistītās izglītojošās aktivitātes aprūpes komandas dalībniekiem. 	
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Izglītojot pacientu par drošu seksu un ģimenes plānošanu. VI Vadišana un organizēšana • Veikt veselību veicinošu un uzturošu pasākumu organizēšanu. • Organizēt pacienta higiēnas procedūru veikšanu • Organizēt aprūpes darbam nepieciešamo resursu nodrošinājumu. • Deleģēt aprūpes darba uzdevumus citiem aprūpes dalībniekiem. • Apkopot un analizēt aprūpes procesu raksturojošos skaitliskos datus, izmantojot informācijas tehnoloģijas. • Organizēt un veikt pacientu aprūpes kvalitāti nodrošinošos pasākumus. • Izvērtēt pacienta aprūpē pielietojamās medicīniskās tehnoloģijas, to atbilstību konkrētai situācijai. • Dokumentēt: <ul style="list-style-type: none"> - datus par pacienta funkcionālo stāvokli, tā izmaiņām; - datus par pacienta uzvedības izmaiņām; - datus par veselības problēmas izraisošiem faktoriem; - aprūpes problēmas; - plānotās aprūpes pasākumus; - medikamentu apriti - pasūtīšanu, uzskaiti, uzglabāšanu, izlietošanu, norakstīšanu; - nozīmētos un izpildītos aprūpes pasākumus, saistībā ar diagnostiskajām un ārstnieciskajām procedūrām; - higiēnas procedūru izpildi; - aprūpes komandas darba rezultātus atskaišu formā; - izglītojošos pasākumus. 	
--	---	--

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Pielietošana
Māszinību pamatjēdzieni – cilvēks, veselība, vide, aprūpe – to savstarpējā saistība			
Māszinību teoriju pamati			
Cilvēka pamatvajadzības – fizioloģiskās, sociālās, garīgās, intelektuālās, to ietekmējošie faktori			
Cilvēka vajadzības – universālās, attīstības, veselības traucējumu			
Pašaprūpe, to ietekmējošie faktori			
Cilvēka anatomija, fizioloģija, patoloģiskā fizioloģija			
Cilvēka biofizika, bioķīmiskā vide, citoloģija un ģenētika			
Farmakoloģija			
Klīniskā farmakoloģija			

Primārā, sekundārā un terciārā profilakse pacientu aprūpē			
Sabiedrības veselība			
Vides veselība un to ietekmējošie fiziskie, ķīmiskie un bioloģiskie faktori, to novērtēšana un ietekmēšanas iespējas			
Parazitoloģija			
Mikrobioloģija			
Epidemioloģija			
Higiēna			
Ekoloģija			
Drošas vides uzturēšanas principi pacienta aprūpē			
Māsas darba drošība, to ietekmējošie fizikālie, ķīmiskie, bioloģiskie un sociālie faktori			
Pacienta izmeklēšanas un diagnostikas metodes			
Pacienta fizioloģisko, garīgo un sociālo funkciju un vajadzību novērtēšanas principi aprūpē			
Diagnostisko, ārstniecisko un medicīniskās aprūpes manipulāciju tehnika			
Aprūpes process, tā posmi – novērtēšana, problēmu noteikšana, plānošana, realizācija, izvērtēšana			
Pacientu aprūpes modeļi			
Organisma termoregulācijas procesa nodrošināšanas veidi un metodes			
Organisma šķidruma balansa, elektrolītu un skābju / bāzu līdzsvara nodrošināšanas veidi un metodes			
Sāpju noteikšanas, mazināšanas un novēršanas veidi un metodes			
Organisma skābekļa un audu perfūzijas nodrošināšanas veidi un metodes			
Barības uzņemšanas, sagremošanas un uzsūkšanās procesu nodrošināšanas veidi un metodes			
Organisma eliminācijas procesu nodrošināšanas veidi un metodes			
Organisma ādas un audu veseluma nodrošināšanas veidi un metodes			
Organisma kustību un aktivitātes nodrošināšanas veidi un metodes			
Miega un atpūtas nodrošināšanas veidi un metodes			
Organisma sensomotoro procesu nodrošināšanas veidi un metodes			
Pacientu aprūpe pirmsoperācijas, operācijas un pēcoperācijas periodā, veidi un metodes			
Pacientu aprūpe infekciju riska samazināšanai un novēršanai			
Pacientu aprūpe respiratorās sistēmas traucējumu gadījumā			
Respiratorās sistēmas traucējumu diagnostikas un ārstniecības principi			
Pacientu aprūpe kardiovaskulārās sistēmas traucējumu gadījumā			

Kardiovaskulārās sistēmas traucējumu diagnostikas un ārstniecības principi			
Pacientu aprūpe asinsrades sistēmas traucējumu gadījumā			
Asinsrades sistēmas traucējumu diagnostikas un ārstniecības principi			
Pacientu aprūpe gremošanas sistēmas traucējumu gadījumā			
Gremošanas sistēmas traucējumu diagnostikas un ārstniecības principi			
Pacientu aprūpe uropoētiskās sistēmas traucējumu gadījumā			
Uropoētiskās sistēmas traucējumu diagnostikas un ārstniecības principi			
Pacientu aprūpe ādas un audu bojājumu gadījumā			
Ādas un audu bojājumu diagnostikas un ārstniecības principi			
Pacientu aprūpe nervu sistēmas traucējumu gadījumā			
Nervu sistēmas traucējumu diagnostikas un ārstniecības principi			
Pacientu aprūpe muskuļu un skeleta sistēmas traucējumu gadījumā			
Muskuļu un skeleta sistēmas traucējumu diagnostikas un ārstniecības principi			
Pacientu aprūpe maņu orgānu traucējumu gadījumā			
Maņu orgānu traucējumu diagnostikas un ārstniecības principi			
Pacientu aprūpe endokrīnās sistēmas traucējumu gadījumā			
Endokrīnās sistēmas traucējumu diagnostikas un ārstniecības principi			
Pacientu aprūpe reproduktīvās sistēmas traucējumu gadījumā			
Reproduktīvās sistēmas traucējumu diagnostikas un ārstniecības principi			
Pacientu aprūpe imūno un autoimūno procesu traucējumu gadījumā			
Imūno un autoimūno procesu traucējumu diagnostikas un ārstniecības principi			
Pacientu aprūpe garīga rakstura traucējumu gadījumā			
Garīga rakstura traucējumu diagnostikas un ārstniecības principi			
Pacientu aprūpe maligno procesu gadījumos			
Maligno procesu diagnostikas un ārstniecības principi			
Pacientu aprūpe eksogēnu bojājumu (apdegumu, saindēšanās un citu) izraisītu traucējumu gadījumā			
Eksogēnu bojājumu (apdegumu, saindēšanās un citu) izraisītu traucējumu diagnostikas un ārstniecības principi			

Pacientu aprūpe traumu, šoka gadījumā			
Traumu, šoka diagnostikas un ārstniecības principi			
Bērna augšana un attīstība, bērna aprūpe			
Bērna veselības problēmas, aprūpes principi			
Bērna veselības stāvokļa diagnostikas un ārstniecības principi			
Sievietes aprūpes principi grūtniecības, dzemdību un pēcdzemdību periodā			
Geriatrisku pacientu aprūpes principi			
Neatliekamā medicīniskā palīdzība			
Aprūpes kvalitātes un efektivitātes nodrošināšanas principi			
Pacientu aprūpes darba dokumentēšanas principi			
Māsu prakses attīstību ietekmējošie faktori			
Ētika, ētikas principi māsas praksē			
Pedagoģija			
Pedagoģijas principi māsas praksē – pacientu apmācība			
Pētniecība, pētniecības principi māsas praksē			
Personības psiholoģija			
Saskarsmes psiholoģija			
Socioloģija, socioloģijas principi māsas darbā			
Ekonomikas principi			
Valsts veselības aprūpes sistēmas organizācija			
Vadības principi, aprūpes darba vadīšana			
Informācijas apstrādes organizēšana māsas praksē			
Māsas profesionālo darbību reglamentējošie normatīvie dokumenti, normatīvie akti, kuri nosaka māsas darbību katastrofu un neatliekamo situāciju gadījumā.			
Pacientu aprūpes juridiskie aspekti			
Transkultūrālās aprūpes pamati			
Latīņu valodas terminoloģija			
Latviešu valoda			
Svešvaloda			

Profesijas standarta izstrādes darba grupas sastāvs:

- Jolanta Zālīte, Latvijas māsu asociācijas prezidente;
- Sandra Lapiņa, Rīgas 1. slimnīcas galvenā māsa;
- Sandra Krēgere, Rīgas novada slimokases māsu dienesta vadītāja;
- Vera Buivide, P.Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas galvenā māsa;
- Ivanda Titova, Medicīnas profesionālās izglītības centra direktore;
- Kristīne Grāvīte, Medicīnas profesionālās izglītības centra izglītības atbalsta nodaļas vadītāja;
- Inese Ozoliņa, Medicīnas profesionālās izglītības centra izglītības atbalsta nodaļas metodiķe.

Profesijas standarta eksperti:

- Ija Rudzīte, Latvijas veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrība, priekšsēdētājas vietniece;
- Viesturs Boka, Latvijas Ārstu biedrības prezidents;
- Olga Gusakova, RM, Veselības zinātņu bakalaurs, slimnīcas Linezers galvenā māsa